

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/2/2018
Identifikačné číslo spisu: 4017200017
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4017200017.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci žalobcu (sťažovateľ): T. U., bytom A. Č.. XX, B. M. W., zastúpeného: JUDr. Marián Ďurina, Advokátska kancelária Sibírska č. 4, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.06.2017, č. k. 19Sa/3/2017-41, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd sťažnosťou napadnutým rozsudkom zamietol žalobu voči rozhodnutiu žalovanej zo dňa 08.12.2016, č. XXX XXX XXXX X, ktorým ako odvolací orgán podľa ust. § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) odvolanie žalobcu zamietol v celom rozsahu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia zo dňa 30.06.2016, č. XXX XXX XXXX X. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30.06.2016 podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), § 259 ods. 1, § 293k a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. bol žalobcovi priznaný starobný dôchodok od 19.09.2010 v sume 103,10 eur mesačne, podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a v súlade s opatrením Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 404/2010 Z. z. bol žalobcovi od 01.01.2011 zvýšený starobný dôchodok na sumu 105,- eur mesačne, podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a v súlade s opatrením Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 344/2011 Z. z. bol žalobcovi od 01.01.2012 zvýšený starobný dôchodok na sumu 108,50 eur mesačne, podľa § 82 a 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2012 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2013 bol žalobcovi od 01.01.2013 zvýšený starobný dôchodok na sumu 119,70 eur mesačne, podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č.

329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014 bol žalobcovi od 01.01.2014 zvýšený starobný dôchodok na sumu 128,50 eur mesačne, podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2014 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2015 bol žalobcovi od 01.01.2015 zvýšený starobný dôchodok na sumu 133,70 eur mesačne, podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2016 bol žalobcovi od 01.01.2016 zvýšený starobný dôchodok na sumu 135,60 eur mesačne.

2. Krajský súd zistil, že žalobca žiadosťou zo dňa 25.09.2013 požiadal o starobný dôchodok od 18.09.2010 a informoval žalovaného, že Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia Bratislava mu priznal výsluhový dôchodok od 01.01.2000 vo výške 10.845,- Sk mesačne. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím zo dňa 28.11.2013 č. XXX XXX XXXX X zamietla žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku od 18.09.2010 z dôvodov tam uvedených. Toto rozhodnutie Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 28.03.2014 č. k. 19Sd/2/2014-27, potvrdil, a to z dôvodu, že žalobca ku dňu 18.09.2010 nesplnil podmienku potrebnej doby dôchodkového zabezpečenia 10 rokov. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) rozsudkom zo dňa 27.01.2016 sp. zn. 9So/74/2014 zmenil rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 28.03.2014 č. k. 19Sd/2/2014-27 tak, že rozhodnutie odporkyne (Sociálnej poisťovne, ústredia) zo dňa 28.11.2013 č. XXX XXX XXXX X zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. NS SR bol toho názoru, že priznanie výsluhového dôchodku nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vzhľadom na zohľadnenie všetkých dôb poistenia tak vo všeobecnom, ako aj osobitnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia) a vo výške určenej podľa článku 30 Dohovoru č. 126. Výsluhový dôchodok priznaný podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. je dávkou výsluhového zabezpečenia a podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z. z. sa považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona. Ak však jeho poberateľ dovŕšil dôchodkový vek podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení), tento výsluhový dôchodok dňom dovŕšenia dôchodkového veku jeho poberateľa má rovnako ako starobný dôchodok charakter dávky v starobe. Pri posudzovaní vo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia je potom možné postupovať podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128, vyhláseného v Zbierke zákonov pod číslom 416/1991 Zb.. Krajský súd poukázal na správny postup žalovanej pri výpočte starobného dôchodku, ktorý bol v intenciách rozhodnutia NS SR.

3. Krajský súd vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu, preskúmal rozhodnutie žalovaného zo dňa 08.12.2016 ako i konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná, a preto ju zamietol. Dospel k tomuto záveru s poukazom aj na ustanovenia § 60 ods. 2, § 65 ods. 1, 2, § 255 ods. 1, 5 zákona č. 461/2003 Z. z., § 132 ods. 1 písm. a/, § 175 zákona č. 100/1988 Zb., § 103 ods. 1 bod 2 zákona č. 114/1998 Zb., čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (ďalej len „Dohovor“), ktorý bol vyhlásený v Zbierke zákonov ČSSR pod č. 416/1991 Zb. a má charakter medzinárodnej zmluvy majúcej prednosť pred zákonom (čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky).

4. Krajský súd uviedol, že žalobca dovŕšil dňom XX.XX.XXXX vek 55 rokov a podmienku 20 rokov služby v I. kategórii funkcií pre vznik nároku na starobný dôchodok splnil pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 114/1998 Z. z. a tento nárok mu zostal zachovaný, i keď o starobný dôchodok požiadal od 18.09.2010 (žiadosťou zo dňa 25.09.2013). Ustálil, že námietky žalobcu v podanej žalobe sa viazali najmä na výšku priznaného starobného dôchodku a postup správnych orgánov pri aplikácii Dohovoru č. 128, v súlade s ktorými správny orgán prvého stupňa krátil žalobcovi starobný dôchodok. K námietke žalobcu týkajúcej sa aplikácie Dohovoru uviedol, že „má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zákonom č. 100/1988 Zb. a sú priamo záväzné aj pre žalovaného. (viď rozhodnutie NS SR zo dňa 07.12.2009 pod sp. zn. 4So/133/2009).“ Krajský súd s úvahou žalobcu o možnosti výpočtu pri priznaní starobného dôchodku pri jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom bez krátenia dávky nesúhlasil a to z týchto

dôvodov, cit.: „Z právnych úprav, týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia rôznych skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia (zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov) sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia (zamestnania) pre dávky dôchodkového poistenia. Kým zákon o sociálnom poistení upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu boli riadne zohľadnené, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok dôchodkového poistenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Osobitný systém poistenia príslušníkov ozbrojených zborov neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, a to aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca a vôbec nehodnotí dobu poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme. V dôsledku tejto skutočnosti potom vychádza záver, že poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ktorým sa pre nárok na tieto dávky hodnotí aj so započítaním doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.“

5. K námietke žalobcu ohľadom výšky starobného dôchodku uviedol, že úlohou správneho súdu je posúdiť, či správne orgány postupovali pri vydaní rozhodnutia v súlade s právnou úpravou a či vydané rozhodnutie je zákonné, a nie posudzovanie či výška starobného dôchodku zodpovedá potrebám životnej úrovni žalobcu.

6. Ďalšími námietkami, ktoré boli všeobecného charakteru a riešili otázku spravodlivosti sociálneho systému v Slovenskej republike sa súd nezaoberal, nakoľko neobjasňujú skutkový či právny stav veci.

7. Krajský súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, a preto ju rozsudkom zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

8. Proti rozsudku krajského súdu žalobca podal sťažnosť, ktorou žiadal, aby kasačný súd ho zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie, alebo rozhodol vo veci sám a aby mu priznal trovy kasačného konania. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ Správneho súdneho poriadku, „SSP“), rozhodnutie považuje za nezrozumiteľné pre nedostatok dôvodov. Namietal nesprávne prevedený výpočet starobného dôchodku pričom poukázal na svoj prepočet, podľa ktorého suma zodpovedajúca jeho zamestnaniu by mala byť vo výške 411,40598 eur mesačne, ktorá zodpovedá výške starobného dôchodku 267,41388 eur mesačne.

9. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

11. Predmetom súdneho prieskumu v danom prípade bola zákonnosť rozhodnutia žalovanej o výške starobného dôchodku.

12. Podľa § 203 ods. 2 SSP, v spojitosti s § 452 SSP, kasačný súd nebol viazaný žalobnými bodmi. Preto preskúmal rozhodnutie správneho súdu, žalovaného a postup, ktorý mu predchádzal nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v kasačnej sťažnosti, ale komplexne v celom rozsahu.

13. Nebolo sporné, že navrhovateľovi bol podľa § 26 zákona č. 114/1998 Zb. priznaný výsluhový dôchodok rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 11.01.2000 a že v 1. kategórii funkcií získal viac ako 20 rokov služby vojaka z povolania.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane judikoval, že z ustanovenia čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (zák. č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov v spojení s čl. 17 až 19 III. časti Dohovoru v spojení s článkom 30 Dohovoru, vyplýva potreba zabezpečenia zachovania nadobúdaných práv na príspevkové starobné dôchodky. Priznanie výsluhového dôchodku podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vzhľadom na zohľadnenie všetkých dôb poistenia tak vo všeobecnom ako aj v osobitnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia) a vo výške určenej podľa článku 30 Dohovoru č. 126.

15. Podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č.100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

16. Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31.12.2022.

17. Z administratívneho spisu vyplýva, že vek 55 rokov sťažovateľ dovŕšil dňom 15.11.1998. Podmienku 20 rokov služby v 1. kategórii funkcií pre vznik nároku na starobný dôchodok (§ 132 ods.1 písm. a/ zákona č.100/1988 Zb.) splnil pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 114/1998 Z. z.. Tento nárok mu zostal zachovaný. Nič na tom nezmenila skutočnosť, že sťažovateľ bol aj po dovŕšení dôchodkového veku ďalej nepretržite zamestnaný až do 31.12.1999 a že o priznanie starobného dôchodku (od 18.09.2010) požiadal až žiadosťou zo dňa 25.09.2013. Od 01.01.2000 bol navrhovateľovi priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z. z., účinného od 01.05.1998. V zmysle § 103 ods. 1 bod 2 zákona č. 114/1998 Zb. od 01.05.1998 sa na sociálne zabezpečenie vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Na zachovanie nároku na starobný dôchodok, ktorý vznikol dňom 15.11.1998, nemá žiadny vplyv skutočnosť, že zákonom č. 107/1999 Zb. bol zákon č. 100/1988 Zb. zmenený a doplnený, v dôsledku čoho došlo k zmene úpravy nárokov profesionálnych vojakov na starobný dôchodok (§ 21 ods. 3, § 22 ods. 6, § 23 ods. 3, § 26a, § 27 ods. 2), avšak s účinnosťou až od 01.07.1999. Výsluhový dôchodok, priznaný podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. je dávkou výsluhového zabezpečenia, a podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z. z. sa považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona. Je však potrebné uviesť, že ak jeho poberateľ dovŕšil dôchodkový vek podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení), tento výsluhový dôchodok dňom dovŕšenia dôchodkového veku jeho poberateľa (v danom prípade už odo dňa priznania výsluhového dôchodku) má rovnako ako starobný dôchodok charakter dávky v starobe. Pri posudzovaní nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) je preto možné postupovať podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru.

18. Žalovaná postupujúca v intenciách záväzného stanoviska vysloveného NS SR v rozsudku zo dňa 27.01.2016, sp. zn. 9So/74/2014 výpočet starobného dôchodku sťažovateľa previedol.

19. Správny orgán prvého stupňa postupoval správne pri výpočte sumy starobného dôchodku žalobcu, lebo vypočítal teoretickú výšku dôchodku, ktorá by mu patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme, t. j. 380,20732 eur a následne vypočítal teoretickú výšku dôchodku, ktorá by mu patrila po zhodnotení doby poistenia v osobitnom systéme, t. j. 280,25306259 eur a odpočítal ju od teoretickej výšky dôchodku, vypočítanej pri zohľadnení celej doby poistenia (380,20732 - 280,25306259) t. j. po zaokrúhlení 100 eur. Pretože výsluhový dôchodok žalobcu má po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia charakter dávky v starobe, boli správne orgány povinné postupovať v súlade s čl. 33 Dohovoru č. 128 o invalidných starobných a pozostalostných dávkach, podľa ktorého starobný dôchodok sťažovateľa môže krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby trvania služby vojaka rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z..

Kasačný súd v zhode s krajským súdom ale aj žalovanou uvádza, že pokiaľ by správne orgány nepristúpili ku kráteniu, bola by sťažovateľovi tá istá doba služby zohľadnená dva krát aj pre výsluhový dôchodok, aj pre starobný dôchodok, čo nie je v tomto prípade prípustné.

20. Z uvedeného vyplýva, že suma starobného dôchodku zo všeobecného systému poistenia pri súbehu s dávkou z osobitného systému poistenia sa neurčuje odrátaním sumy priznaného výsluhového dôchodku. Výpočet sumy výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. je odlišný od určenia sumy starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. a žalovaná pri určení sumy starobného dôchodku (aj teoretickej) môže postupovať len podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení, t. j. podľa zákona č. 461/2003 Z. z.

21. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť podľa § 462 ods. 1 SSP ako nedôvodnú zamietol.

22. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 v spojitosti s ust. § 167 ods. 1 SSP a neúspešnému sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.